

V první části práce, věnované některým kriminologickým aspektům trestného činu vraždy, byly konstatovány některé nové trendy, jež se u úmyslných usmrcení objevily v 90. letech. Přes tyto skutečnosti převažují stále homicidia páchaná v situacích vyznačujících se interpersonálním konfliktem. U trestných činů vražd přes mírný pokles jsou stále výrazně zastoupeni psychopatičtí jedinci mezi pachateli a výraznou roli hraje vliv alkoholu. Prevence by pak měla spočívat jak v boji proti alkoholismu, tak v působení zejména rodiny a školy při výchově k tomu, že násilí není vhodným prostředkem k řešení lidských sporů. Možno též vyzdvihnout důležitost adekvátní reakce občanů, jsou-li svědky násilí u svých známých či sousedů. Že je domácí násilí vážný problém ve společnosti, dokazuje novela č. 91/2004, kterou byl do trestního zákona zakotven § 215a týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě.

V druhé část práce byly rozebrány znaky skutkové podstaty trestného činu vraždy podle § 219 TZ. Jak bylo ukázáno, zejména problematika individuálního objektu je předmětem odlišných názorů. V této souvislosti považuji za správné určité zpřesnění, které se objevilo v posledním vydání pražské učebnice (Novotný, Vokoun a kol.) trestního práva hmotného, které za mezník mezi lidským plodem a člověkem považuje počátek 2. doby porodní. Takového zpřesnění by se mělo dostat i výkladu v komentáři trestního zákona. Jiné názory, stavící počátek lidského života buď do 1. doby, nebo 3. doby porodní, resp. i konce 2. doby porodní, považuji za nesprávné. Pokud jde o problematiku zavinění u trestného činu vraždy, bylo ukázáno, že stran zejména eventuálního úmyslu a lhostejnosti, existují jak teoretické spory, tak potíže při dokazování zavinění v trestním řízení. Z tohoto důvodu lze jistě uvítat definici srozumění v § 15 odst. 2 navrhovaného trestního zákoníku. Novou úpravu trestného činu vraždy lze obecně pozitivně hodnotit. Zejména navýšení trestních sazeb u tak závažného trestného činu je jistě krokem vpřed. Na druhou stranu vezmeme-li v úvahu, že úmyslná usmrcení spáchaná afektu či obdobném hnutí mysli budou podřazena pod § 113 odst. 1 s trestní sazbou 10 až 18 let odnětí svobody, je nutné upozornit, že se v této skupině méně závažných úmyslných usmrcení ocitne i podskupina úmyslných usmrcení ještě menší typové závažnosti, a sice těch, která byla spáchána v afektu či obdobném stavu vyvolaném závažnou urážkou (bez viny pachatele) nebo dlouhodobým týráním ze strany poškozeného. Právě pro tuto podskupinu zdá se potom trestní sazba příliš vysoká. Lze tak říci, že zakotvení naznačené privilegované skutkové podstaty a zejména privilegované skutkové podstaty Usmrcení na žádost by jistě bylo do budoucna vhodné. Stran § 113 odst. 2 lze říci, že je zřejmé, že tam uvedená skupina úmyslných usmrcení je typově závažnější než v odst. 1. Ovšem rozdíl v trestních sazbách se nejeví příliš rozdílný.

Vraždy provázejí lidstvo odnepaměti. Vzhledem k nenapravitelnému následku v podobě ztráty lidského života vždy vzbuzovaly a vzbuzují oprávněné rozhořčení společnosti, ale i její strach ze zločinu. Trestní právo tím, že stanoví vysoké tresty za jejich spáchání, chrání společnost před pachateli těchto trestných činů a ukazuje občanům, že hodnota lidského života je v demokratickém právním státě hodnotou nejvyšší. Zároveň trestní právo působí preventivně: zabraňuje pachateli v páchání další trestné činnosti a současně varuje potenciální pachatele a to, jak výši trestů, tak jejich neodvratností.